

УНИВЕРСАЛНАТА НАУЧНА БИБЛИОТЕКА В ДОБРИЧ

ОЦЕЛЯВАНЕ И СЪЗИДАНИЕ

Елена Юрченко
директор на УНБ – Добрич

Притисната от редица обективни обстоятелства, четиридесет години след своето основаване **Универсална научна библиотека – Добрич**, бе изправена лице в лице с един от тежките периоди на своето съществуване. Годините 1992 и 1993 в културната хроника на града ни ще се отчитат като време, през което библиотеката не обслужваше пълноценно добричкото население. Малкият ѝ професионален състав прие с достойнство предизвикателството. Водени от разбирането, че няма магически решения, ние трябваше да изберем своята позиция – в тези трудни времена да поддържаме библиотеката ден за ден – отворено, отоплено, осветено – обстановка, в която трудно се мисли за далечни перспективи, или наред с това да изграждаме стратегическите си планове за развитието на библиотеката. Ние знаем къде искаме да бъдем – поне в близките от 3 до 5 години. Затова и работим, за да се утвърждава библиотеката като основен културно-информационен център на региона.

След понесените тежки удари – реституцията на сградата на ул. "Й. Йовков" № 1 и загубата на новостроящата се сграда, библиотеката се превърна от четиридесетгодишен зрял организъм в процъпулник. Така трябваше да прави своите първи крачки бавно и трудно. Дадохме си ясна сметка за нашите слабости и заплахите за библиотеката, но наред с това и за силните си страни и възможности за развитие. Отстрани тези процеси може би изглеждат доста хаотични. Според мнозина, днешната ни задача е оцеляването. Обратното би било пълен провал. И

въпреки всичко, основното предизвикателство за нас се свързва с възможностите на библиотеката за растеж и новаторство, с подобрението както в количеството, така и в качеството на библиотечните услуги.

Универсалната научна библиотека не прави изключение от общите тенденции в развитието на библиотеките. Тя също се намира под своеобразен натиск от потребностите да предоставя повече и по-добри услуги, натиск от финансиращите я органи за намаляване на разходите, натиск от конкуриращите я институции.

Ето и стратегическата програма за развитието на библиотеката:

– Уреждане нормативното ѝ положение до приемане Закон за библиотеките в България.

– Утвърждаване мястото и ролята на библиотеката сред другите културно-информационни институции.

– Развитие на ефективна библиографска информационна служба.

– Развитие на добре изразена организационна и кадрова структура.

– Развитие на начини и подходи за намаляване разходите за функциониране на библиотеката (в смисъл на рационализиране на разходите).

– Рационализиране точките на обслужване в рамките на библиотеката, а впоследствие на общинско и регионално ниво на основата на хоризонтални връзки.

– Целенасочено и координирано разпределение на допълнителните финансови ресурси,

както и формулиране на механизми за извършване на платени услуги.

– Изграждане на локална автоматизирана библиотечно-информационна мрежа.

– Обучение и развитие на ключов библиотечен персонал.

– Изграждане и развитие на библиотечните фондове в посока на превръщането им в колекции.

– Подпомагане научно-изследователската и образователната дейност, свързана с Добруджанския край.

Проблемите на библиотеката са многоаспектни. Част от тях се диктуват от съвременните тенденции в библиотечното обслужване, а друга част от конкретната ситуация в библиотеката. Ще спомена в концентриран вид само някои от тях:

– Насочване вниманието към реалните интереси и потребности на читателите и предоставяне на равни възможности за ползване на библиотеката. С подходяща организация да се осигури максимален достъп до богатствата ѝ. Демократизация на обслужването чрез пълно деполитизиране на фондовете, т. е. осигуряване на тяхната равнопоставеност в условията на свободния достъп и в информационно-търсещите системи.

– Внедряване на автоматизирана информационна технология в обслужването.

– Качествено изменение на връзките и взаимодействието "библиотекар – библиотека – читател".

Традиционно се казва, че фондовете са основната част на една библиотека. Време е обаче, без да робуваме на клишето "кадрите правят всичко", да оценим, че персоналът е най-важният ресурс на библиотеката. Нашата библиотека има едно огромно предимство – разполага със служители, които както по образователен и квалификационен ценз, така и по професионална мотивираност могат да направят стратегическите ни планове действителност. От няколко години се работи по въпроса за изграждане на ясна организационна структура (особено при заменянето на традиционните технологии с автоматизирани), обслужвана от персонал, който да е наясно с организационните връзки на подчинение и хоризонталните взаимоотношения, с процесите на вземане на решения, с формалното и неформалното общуване. През периода на преместване и адаптация на библиотеката в

новопредоставената ѝ сграда се наблюдаваха три дестабилизиращи явления – промените, несигурността и в известен смисъл липсата на доверие. Понякога те пробиваха иначе добре разбраните цели. Тези явления се преодоляваха бързо и ефективно само тогава, когато всеки знаеше защо прави това, което прави и имаше разбирането, че сам има възможност да участва във вземането на решения. Така се даваха качествени резултати.

Ако искаме библиотеката да бъде силен организъм (особено при липса на национална политика), ние трябва сами да определим, извоюваме и отстояваме нейното място като зона на качествени резултати. Това означава, че трябва да отхвърлим претенциите за високи резултати на всяка цена, но и разбирането, че сме институт, работещ на принципите на "максималния хуманизъм". Изборът е наш. В противен случай безпроблемно ще попаднем под колелата на безпощадната административна машина, която, принудена от икономическото положение, ще поставя пред нас все по-ограничителните си бариери. Нека не прогнозираме, защото там изборът няма да е наш.

Въпреки че реалността ни съпътства с ежедневните проблеми, за библиотеката като цяло са характерни както желанието, така и умението да се преодоляват трудностите. За нас е характерен стремежът да се живеем в нова роля – ролята на културно-информационни аниматори. Важното е да бъдем подкрепени внимателно и най-вече да получим правомощия в един съответстващ на тази роля статут, който да ни осигури самостоятелност и стабилност. Така библиотеката ще участва в преодоляването на сериозните противоречия, породени от липсата на национална политика в областта на културата и в частност на библиотечното дело и ще може да се впише в регионалната и националната библиотечно-информационна система не като консуматор, а като партньор.

Бел. на ред.: На страниците на "ИЗДАТЕЛ" библиотечните работници от страната могат да участват с материали, в които да поставят свои виждания, дискуссионни проблеми, да разкажат за историята и днешния ден на библиотеките, в които работят.